

آموزش مجازی بر مهارت‌های عملی دانشجویان تأثیرات منفی داشت/ ضرورت بازآموزی تحصیل‌کردگان دوره کرونا

استاد تمام دانشگاه تهران با بیان اینکه آموزش مجازی در دوران پاندمی کووید-۱۹ تأثیرات منفی بر دانشجویان داشته گفت:

استاد تمام دانشگاه تهران با بیان اینکه آموزش مجازی در دوران پاندمی کووید-۱۹ تأثیرات منفی بر دانشجویان داشته گفت: باید برای بازآموزی دانشجویانی که در دوران کووید-۱۹ تحصیل کردند، دوره‌هایی در نظر گرفته شود تا تأثیرات منفی آموزش مجازی بر مهارت‌های عملی دانشجویان کاسته شود.

دکتر محسن کافی در گفت‌وگو با ایسنا، در رابطه با تعریف علمی رشته مهندسی فضای سبز اظهار کرد: قاعدتا در هر جامعه علمی برای تعریف یک موضوع بایستی به اسناد بالا دستی آن استناد کرد، برای اینکه یک موضوع چند تعریف پیدا نکند، در برنامه شورای گسترش دانشگاه‌ها که تدوین و تصویب رشته‌ها صورت می‌گیرد، رشته مهندسی فضای سبز یک رشته میان رشته‌ای بین حوزه علوم زیستی و هنر با تأکید بر علوم باغبانی و معماری است که با هدف ایجاد توانمندی حرفه‌ای، تقویت هنر و به عنوان یک مهارتی که بتواند در مسیر طراحی و احداث در داخل و یا خارج از شهر و مناطق صنعتی فعال بوده باشد، تاسیس شده است.

عضو هیات علمی دانشگاه تهران، با اشاره به تأثیر فضای سبز کشور در توسعه پایدار افزود: توسعه پایدار دارای دو محور اصلی است که یکی منابع فیزیکی است و دیگری منابع انسانی، در منابع فیزیکی معمولا انرژی و آیین نامه ساختمان‌ها و.. مطرح می‌شود که اساسا این موضوع در کشورهای جهان سوم برجسته می‌شود و نگاه بیشتر به سمت انرژی است. اما در نگاه منابع انسانی این دیدگاه مطرح است که مردم دارای زندگی سالم باشند و از زندگی خود لذت ببرند این منطبق بر همان تعریف سلامتی که از دیدگاه سازمان بهداشت جهانی است، بنابراین حوزه مهندسی فضای سبز با توجه به این که می‌تواند عرصه‌ها را تبدیل به مکان‌هایی مفرح کند، میتواند مهم باشد و شاید بتوان گفت در مسیر محور منابع انسانی، هیچ رشته‌ای در حوزه علوم محیطی، همچون مهندسی فضای سبز توانایی این کار به خصوص در مناطق شهری و صنعتی را ندارد.

مدیر سابق گروه علوم باغبانی دانشگاه تهران با اشاره به میان رشته‌ای بودن مهندسی فضای سبز، خاطرنشان کرد: اگر به تاریخ رشته مهندسی فضای سبز توجه کنیم، قبل از ایجاد این رشته در دهه ۷۰ شمسی، پارک‌هایی که ایجاد شدند به غیر از پارک‌هایی که مشاوران خارجی در ایجاد آن نقش داشتند مانند پارک ملت و نیاوران و بسیاری از پارک‌هایی که قبل از انقلاب اسلامی ایجاد شد که البته باید از کسانی که در این موضوع اهتمام ورزیدند، تشکر کرد، این موضوع وجود داشت که ممکن بود متخصصین علوم باغبانی در حوزه پرورش گیاه متبحر باشند ولی در خصوص یک زبان مشترک با طراحی شهری و معماری شهری دچار ضعف باشند.

بسیاری از رشته‌های مفید دنیا در ایران سطح پایین تلقی می‌شوند

وی با اشاره به چالش‌های نظام آموزشی در رشته مهندسی فضای سبز اظهار کرد: این موضوع یک مقدار ریشه‌ای و به شرایط قبل از دانشگاه یعنی کنکور مرتبط است، یعنی در جامعه ما یک سری اولویت‌بندی در خصوص رشته‌ها وجود دارد که بر اساس میزان مطلوبیت در میان مردم است. بنابراین بسیاری از رشته‌های مفید در دنیا، در ایران در طبقه بندی متوسط یا پایین تلقی می‌شود که از میان آنها می‌توان به رشته مهندسی فضای سبز اشاره کرد. از بین کسانی که وارد این رشته می‌شوند نیز تنها تعداد انگشت‌شمار براساس علاقه وارد این رشته می‌شوند. بنابراین عمدتا کسانی وارد این رشته می‌شوند که علاقه‌ای به این رشته ندارند. در این میان اگر علاقه دانشجوی کم باشد یا اصلا علاقه‌ای وجود نداشته باشد، مشکلات آموزشی بیش تر برجسته می‌شوند و این موضوع تحلیل صحیح از عملکرد سیستم آموزشی را غیرممکن می‌سازد.

دکتر کافی در این خصوص ادامه داد: برای ارزیابی صحیح باید افراد علاقه‌مند وارد سیستم شده، درس‌ها را بگذرانند تا پس از آن، از سیستم ارزیابی کرده و مشکلات را ریشه‌یابی کنیم. موقعی که بستر صحیح نیست تحلیل هم صحیح نیست، بنابراین ساختار شکنی باید در حوزه تحصیلات دانشگاهی به وجود بیاید و این امر نیازمند فرهنگسازی است. اما متأسفانه این موارد تحت الشعاع فعالیت‌های سیاسی است.

وی در خصوص سیستم آموزشی دانشگاهی عنوان کرد: هیچ سیستم آموزشی بی‌عیب نیست و به همین دلیل هر سه سال یکبار نیاز به بازنگری در برنامه‌های درسی وجود دارد که این کار عملا ۵ سال یکبار صورت می‌پذیرد در این بین ممکن است واحد

های درسی را که دانشجویان از آن استقبال نکرده اند، حذف شوند و واحد هایی جایگزین گردند. بنابراین در نظام آموزش عالی، به علت وجود بسیاری از محدودیت ها، قابلیت اصلاح کم شده و نیاز به اصلاح مجدد وجود دارد.

ابتدا باید ظرفیت صنعت افزایش یابد، بعد تعداد دانشجو

عضو هیات علمی دانشگاه تهران با اشاره ارتباط دانشگاه با صنعت گفت: به بحث ارتباط دانشگاه با صنعت دو وجه پیدا می کند، یکی بخش دانشگاه و تربیت دانشجویانی که مستعد هستند و نیاز به ارتباط با صنعت دارند و یک وجه دیگر بخش صنعت است که باید توانایی پذیرش این افراد را داشته باشد. در رشته هایی که به یکباره تعداد دانشجویان بالا می رود از جمله مهندسی فضای سبز که عمدتاً این افزایش پذیرش مرتبط با دانشگاه های آزاد و غیر انتفاعی است، میزان مراجعه دانشجو به صنعت افزایش پیدا می کند، بدون اینکه از قبل میزان پذیرش بخش صنعت افزایش پیدا کند، موضوع عدم ظرفیت بخش صنعت موجب بروز مشکلاتی برای دانشگاه هم می شود، به عنوان مثال بعد از حدود ۲۰ سال فشاری که به سازمان پارک ها وارد کردیم، کارآموز پذیرفتند. نکته ای که وجود دارد این است که یک زمان می گویم ارتباط با صنعت که مفهوم آن صنعت بخش خصوصی است مثل کارخانه ریخته گری که به صورت کارآموزی مهندس متالورژی جذب کنند اما در رشته مهندسی فضای سبز طرف مقابل بیشتر سازمان هایی مانند شهرداری ها و سازمان های وابسته به دولت هستند که انگیزه های قوی برای ایجاد ارتباط ندارند و مسئولیت نمی پذیرند.

وی ادامه داد: در آینده بایستی ابتدا در زمینه پذیرش دانشجو به دلیل برسیم. همچنین از طرفی دیگر، ظرفیت سازی در سازمان های مرتبط با شهرداری ها به عنوان بخشی از وظایف آنها باید انجام شود. این مشکلات درحالی مطرح است که پیمانکاران فضای سبز نیز به دلیل مسائلی مثل بیمه حتی کارآموز نمی پذیرند. ما باید به سمتی برویم که بخش خصوصی احساس نیاز به دانش جدید داشته باشد و سپس ارتباط برقرار شود، در حالی که شهرداری ها راکد شده اند و نوآوری در آن ها باتوجه به محدودیت بودجه بسیار بعید است ولی باید بر روی ارتباط با صنعت بسیار فکر شود و در قالب یک ساختار قابل دفاع مطرح شود.

دکتر کافی با بیان اینکه انجمن های صنفی باید خلاء توانمندی فارغ التحصیلان را منعکس کنند، گفت: ما باید بتوانیم از انجمن فارغ التحصیلان دوره های قبل استفاده کنیم، چرا که این افراد اندوخته ای از تجربیاتی هستند که در سال های گذشته این دوره را گذرانده اند و بعد وارد جامعه کار شدند و نظرسنجی از انجمن فارغ التحصیلان می تواند در شناسایی خلاءهای موجود بسیار کمک کننده باشد و راهکارهای رفع این خلاءها به دانشگاه پیشنهاد داده شوند و در سرفصل ها دیده شوند. بنابراین یکی از کارهایی که انجمن علمی مهندسی فضای سبز باید انجام دهد، نظرسنجی از فارغ التحصیلان دهه ۸۰ تا اواسط دهه ۹۰ شمسی است که می تواند کمک کننده باشد. فعلاً شناسایی مشکل در اولویت قرار دارد.

وی با بیان اینکه تقریباً ۲۱ سال از ایجاد رشته مهندسی فضای سبز در مقطع کارشناسی می گذرد و مدتی است که مقطع ارشد هم به این رشته اضافه شده، خاطرنشان کرد: در خصوص دایر نشدن مقطع دکتری برای این رشته باید گفت که این موضوع چند وجهی است و از چند زاویه باید به آن نگاه کرد، اولین نکته نیاز سنجی جامعه است که آیا جامعه به چنین مدرکی نیاز دارد، دوم نیازسنجی کارشناسان ارشد ماست که تا چه اندازه به چنین مدرکی نیاز دارند نه به جهت استخدام در واحدهایی که مدنظر است بلکه به این جهت که چه اندازه می توانند در اعتلای علم موثر باشند چراکه هدف از ایجاد مقطع دکتری اعتلای علمی است. وجه سوم آن برنامه های آموزشی است که باید در دانشگاه تدوین شود.

تأثیرات آموزش مجازی منفی بوده است

دکتر کافی در خصوص تجربه آموزش مجازی در دوران شیوع ویروس کرونا تصریح کرد: نکته مهمی که باید به آن توجه کرد، تجربه ای است که در این دوره بیش از یک ساله اتفاق افتاد و اولین تجربه برای جهان بشریت بود. یعنی در دوره ای که سیستم های آموزشی و پرورشی تحت تأثیر یک اپیدمی به طور کامل متوقف شدند، قاعدتاً این تجربه جهانی باعث شد که یک سری متدها و روش هایی پیش رو قرار بگیرند. چراکه در سنوات آتی این احتمال وجود دارد که مجدداً چنین اتفاقاتی در جامعه بشری رخ دهد. پس ما باید در آینده، از تجربیات فعلی خود استفاده کنیم.

وی در رابطه با تأثیر آموزش مجازی ادامه داد: قطعاً تأثیر این شیوه منفی بوده و این نکته اجتناب ناپذیر است چون به هر حال این که دانشجو بتواند موضوع درس را لمس کند و در محیط کار انجام دهد و به عنوان یک تجربه حسی در اندوخته های ذهنی خود ثبت کند، بسیار متفاوت است با این که فقط به صورت تصویری و دیداری و شنیداری آموزش ببیند. بنابراین باید برای ارزیابی تأثیرات و راهکارهایی که برای جبران مشکلات آموزش مجازی وجود دارد، یک فرصتی در نظر بگیریم و برای بازآموزی های تکمیلی دانشجویانی که در این دوره تحصیل کرده اند، دوره هایی در نظر گرفته شود. تنها راهکار این است که بازآموزی هایی را از طریق همکاری انجمن های علمی وابسته با همکاری دانشگاه در برنامه داشته باشیم تا این امر، جبران کمبود عملیات شود.

تا زمانی که آب بها نداشته باشد، کسی به آن توجه نمی کند

مدیر سابق گروه علوم باغبانی و مهندسی فضای سبز دانشگاه تهران با اشاره به تاثیر رشته مهندسی فضای سبز به خصوص در این چند سال اخیر که محدودیت های آبی در کشور وجود دارد، گفت: در بسیاری از پروژه ها و پایان نامه ها قاعدتا آب مینا است و قرار است به عنوان یک اصل اولیه در نظر گرفته شود. در پایان نامه های ارشد مهندسی فضای سبز تا الآن تعداد زیادی از این پایان نامه ها داشتیم و در پروژه های کارشناسی هم تعدادی پایان نامه بوده است. ولی این که خروجی این ها چه اندازه می تواند در جامعه تاثیرگذار باشد، به نظرم بسیار کم است و علت آن نیز این است که در کشور هنوز آب بسیار ارزان است، تا زمانی که آب بها نداشته باشد کسی به آن توجه نمی کند. قطعاً دانشجویان مهندسی فضای سبز در کاهش مصرف آب در کشور به ویژه حوزه های فضای سبز می توانند موثر باشند و اثر بسیار قوی داشته باشند منوط به این که بحث آب یکی از دغدغه های حاکمیت شود و در کلیه سیاست ها و برنامه های آن دیده شود.